T088 TKL 6 (29) Kinh Tam Cụ Túc Ưu Ba Đề Xá

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1534

KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ Ghi nhaän veà söï phieân dòch. Thí-Giôùi-Vaên laø ba loaïi thaâu nhieáp ñaày ñuû caùc haïnh, vì vaäy Nhö lai noùi teân laø Cuï Tuùc. Phaùp moân saâu thaúm meânh moâng, hieåu bieát caïn côït khoâng nhìn thaáy ñöôïc. Boà-Taùt Thieân Thaân duøng dung Töø khai thò, chæ bieåu ñaït nghóa kinh chöù khoâng giaûi thích theo chöông tieát caâu chöõ, cho neân goïi laø Öu Ba Ñeà Xaù. Tröôùc kia xuaát hieän ôû Trung Quoác, nay hieän coøn ôû Nguïy Ñoâ Tam Taïng Phaùp sö Tyø Muïc Trí Tieân, Cuø Ñaøm Löu Chi laø ngöôøi doøng doõi Ba-la-moân, Sa moân Ñaøm Laâm laø ngöôøi yeâu quyù toân kính giaùo phaùp, ôû taïi chuøa Kim Hoa trong thaønh Nghieäp, baét ñaàu dòch töø ngaøy moàng moät thaùng chín naêm Taân Daäu-naêm thöù ba nieân hieäu Höng Hoøa nhaø Ñoâng Nguïy, ñeán ngaøy möôøi ba (Canh Ngoï) cuøng thaùng thì xong, goàm coù moät ngaøn moät traêm möôøi lôøi (1110). Cao Troïng Maät ôû Boät Haûi laø Phieâu Kî ñaïi töôùng quaân khai phuû nghi ñoàng tam ty ngöï söû trung uùy, ñöùng ñaàu thænh caàu cuùng döôøng giöõ gìn hoä phaùp löu thoâng.

SOÁ 1534 - KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ 498

KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ Taùc giaû: Boà-Taùt Thieân Thaân. Haùn dòch: Ñôøi Nguyeân Nguïy, Ñaïi sö Tyø Muïc Trí Tieân.

Toâi nghe nhö vaày: Moät thuôû noï, Ñöùc Baø-giaø-baø an truù taïi tinh xaù Ñaïi Laâm thuoäc thaønh Tyø-xaù-ly, cuøng vôùi raát nhieàu Tyø-kheo Taêng vaø chuùng Ñaïi Boà-Taùt quy tuï. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân baûo vôùi Ñaïi Löïc só Voâ Caáu Oai Ñöùc raèng: Naøy ngöôøi thieän nam! Boà-Taùt coù ba haïnh ñaày ñuû. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø: 1. Thí ñaày ñuû 2. Giôùi ñaày ñuû. 3. Vaên ñaày ñuû. Naøy ngöôøi thieän nam! Ñaây laø ba haïnh ñaày ñuû cuûa Boà-Taùt. Ñöùc Theá Toân thuyeát giaûng xong, Ñaïi Löïc só Voâ Caáu Oai Ñöùc nghe ñöôïc trong taâm voâ cuøng hoan hyû, coøn caùc Tyø kheo vaø caùc vò Boà-Taùt aáy nghe Ñöùc Phaät thuyeát giaûng thaûy ñeàu ca ngôïi. Ba haïnh ñaày ñuû cuûa Boà-Taùt nhö vaäy, nay toâi xin giaûi thích: Vì nghóa gì maø Voâ Caáu kia coù töôùng toát ñeïp, voâ löôïng ñaày ñuû, sieâng naêng tinh tieán, chính thöùc xuaát hieän töôùng toát trang nghieâm thaân, xuyeân qua traêm ngaøn haøo quang saùng choùi cuûa Ñöùc Theá Toân maø noùi kinh naøy? Keä noùi: Ñaày ñuû voâ löôïng caùc chuûng loaïi, Xuaát thaân ñöùng ñaàu caû ba coõi, Taäp trung caùc töôùng toát baäc nhaát, Vöôït qua aùnh maët trôøi Maâu-ni,

SOÁ 1534 - KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ 499

Coù nhöõng ñieàu gì laøm lôïi ích, Cho neân thuyeát Tu-ña-la naøy? Vì sao Ñöùc Theá Toân ñi ñeán Tinh xaù Ñaïi Laâm ôû thaønh Tyø-xaù-ly? Vì nghóa gì goïi laø Theá Toân? Vì sao Ñöùc Theá Toân ñeán Tinh xaù Ñaïi Laâm thuoäc thaønh Tyø-xaù-ly maø

khoâng ôû nôi khaùc? Vì ngöôøi thieän nam maø giaûng noùi ñaây laø ba haïnh ñaày ñuû cuûa Boà-Taùt. naøy vì nhaân duyeân gì maø ba haïnh ñaày ñuû nhö vaäy chöù khoâng nhieàu, khoâng ít? Vaø taïi sao Boà-Taùt chæ coù ba haïnh ñaày ñuû nhö vaäy hay laø coøn coù phaùp ñaày ñuû naøo khaùc? Neáu ôû ñaây noùi laø ba thì kinh Ñaïi Haûi Tueä taïi sao traùi ngöôïc nhau? Kinh kia noùi Boà-Taùt coù boán möôi loaïi ñaày ñuû, ñoù laø Boà-Taùt boá thí ñaày ñuû, cho ñeán Boà-Taùt coù phöông tieän ñaày ñuû? Trong kinh Di Laëc Giaûi thoaùt noùi: Naøy ngöôøi thieän nam! Boà-Taùt thoûa maõn voâ löôïng ñaày ñuû. Laïi trong Tu-ña-la Ñaïi thöøa coù noùi, ôû moät nôi kia, Ñöùc Theá Toân ñaõ vì Boà- Taùt noùi voâ löôïng ñaày ñuû. Kinh kia sao laïi traùi ngöôïc? Laïi nöõa, Thaùnh giaû Long Thoï ñaõ noùi keä raèng: Ñaïo thanh tònh thaûy ñeàu ñaày ñuû, Ngöôøi khaùc khoâng theå naøo noùi ñöôïc, Ñöùc Phaät coù voâ löôïng trí tueä, Cho neân luoân luoân noùi ñaày ñuû. Ñöùc Phaät coù coâng ñöùc voâ bieân, Ñaày ñuû taát caû caên thieän naøy, Neáu nhö Boà-ñeà nhö vaäy, Thì coù voâ löôïng haïnh ñaày ñuû. Hoaëc ôû choã khaùc noùi Boà-Taùt thì coù voâ löôïng ñaày ñuû, coøn Tu-ña-la naøy taïi sao noùi traùi ngöôïc nhau? Ngöôøi thieän nam, ñoù laø nghóa cuûa chuûng taùnh. Vì sao Boà-Taùt goïi laø chuûng taùnh? Veà nghóa naøy caàn phaûi noùi. Vì nghóa gì maø goïi laø ñaày ñuû? Boá thí ñaày ñuû. Vì sao goïi laø thí? Coù bao nhieâu loaïi thí? Giôùi ñaày ñuû. Vì sao goïi laø Giôùi? Coù bao nhieâu loaïi giôùi? Nghe ñaày ñuû. Vì sao goïi laø nghe? Coù bao nhieâu loaïi nghe? Laïi nöõa, hai loaïi thí-giôùi ñaày ñuû. Nghe höõu laäu ñaày ñuû, töùc laø khoâng höõu laäu, vì nhaân duyeân gì? Vì ñaày ñuû hai loaïi laäu vaø khoâng laäu, ñöôïc phaùp khoâng laäu cuûa Nhaát thieát trí. Veà nghóa naøy caàn noùi. Laïi nöõa, thí ñaày ñuû coù bao nhieâu nhaân duyeân? Giôùi-nghe ñaày ñuû coù bao nhieâu nhaân duyeân? Hôn nöõa, Ñöùc Theá Toân noùi coù ba loaïi ñaày ñuû, vì sao ban ñaàu laø thí, giöõa laø giôùi, sau laø nghe? YÙ naøy caàn phaûi noùi. Toùm laïi, Ñöùc Theá Toân chæ roõ theá naøo laø thí ñaày ñuû, theá naøo laø giôùi

SOÁ 1534 - KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ 500

ñaày ñuû vaø theá naøo laø nghe ñaày ñuû? Ñaây ñeàu laøm cho ta khoù hieåu. Nay toâi xin giaûi thích. Vì sao Ñöùc Theá Toân noùi thí-giôùi-nghe ñeàu laø voâ löôïng, khoâng nhô, khoâng theå xöng löôøng veà boá thí ñaày ñuû? Thaân nhö hö khoâng, an truù trong phaùp khoâng nhô maø giaûng noùi kinh naøy. Nghóa ñoù nay giaûi thích. Keä noùi: Thí-giôùi vaø nghe laø thöù nhaát, Chaùnh haïnh vaéng laëng khoå nôi thaân, Trì phaùp thuø thaéng nhö hö khoâng, Ñaày ñuû aùnh saùng thaät toát laønh. Trôøi-ngöôøi leã laïy Ñaáng Maâu-ni, Ñaáng giaùc ngoä baäc nhaát theá gian, Voâ caáu loaïi tröø ba ñöôøng khoå, Thuyeát kinh naøy coù yù nghóa gì? Veà nghóa aáy nay seõ noùi, Phaùt taâm Boà-ñeà, tu taäp töông öng vôùi nghieäp Boà-Taùt, lôïi ích cuûa baäc Nhaát thieát trí laø chæ roõ nghóa naøy. Boà-Taùt ñaõ phaùt taâm Boà-ñeà roài, sau ñoù ñaày ñuû ba loaïi nhö boá thí thì Boà-Taùt naøy khoâng phaûi chæ coù phaùt taâm maø coøn coù khaû naêng chöùng ngoä quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Keä noùi: Neáu nhö ñaõ phaùt taâm Boà-ñeà, Xoùt thöông chuùng sinh ñang khoå naõo, Luùc aáy töông öng vôùi thieän nghieäp, Ñöùc Phaät thuyeát kinh thuø thaéng naøy. Laïi nöõa, vì nghóa gì Phaät noùi kinh naøy? Vì ngöôøi khieáp

nhöôïc maø loaïi boû khieáp nhöôïc. Ngöôøi môùi thöïc haønh haïnh Boà-Taùt, nghe phaûi tu taäp voâ löôïng caùc loaïi phaùp, môùi chöùng ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc thì hoï sinh taâm run sôï. Bieát taâm traïng ñoù, ñeå tröø khöû vaø ñem laïi lôïi ích cho hoï, vì vaäy Phaät noùi kinh naøy: Naøy ngöôøi thieän nam! Boà-Taùt chæ coù ba loaïi ñaày ñuû, Theá Toân chæ roõ, oâng ñöøng toû ra khieáp nhöôïc. Neáu Ta noùi roäng ra thì khoâng theå keå heát söï ñaày ñuû cuûa Boà-Taùt. Noùi toùm laïi, ba loaïi ñaày ñuû laø thaâu nhieáp heát thaûy. Keä noùi: Neáu nhö coù nhöõng Phaät töû Phaät, Sôï traûi qua voâ löôïng kieáp tu, Khieáp nhöôïc ñoái vôùi moïi thieän phaùp, Laâu xa môùi chöùng ñöôïc Boà-ñeà. Trí tueä töï nhieân cuûa Nhö lai, An uûi laøm lôïi ích cho hoï, Vì vaäy baäc giaùc ngoä thöù nhaát,

Thuyeát giaûng veà Tu-ña-la naøy. Laïi nöõa, vì nghóa gì Phaät noùi kinh naøy? Boà-Taùt muoán ñeán ñöôïc ngoâi nhaø toát ñeïp baäc nhaát cuûa Nhaát thieát trí thì caàn phaûi coù tö löông nhôø caäy vaø phöông tieän ñaïo laø chæ roõ nghóa naøy. Baäc Ñaïi ñaïo sö noùi: Neáu oâng muoán ñeán ñöôïc ngoâi nhaø toát ñeïp nhaát cuûa Nhaát thieát trí thì caàn phaûi coù tö löông (haønh trang) cuûa ñaïo, choïn laáy boá thí thaät ñaày ñuû. Neáu caàn phaûi coù Thöøa thì choïn laáy giôùi ñaày ñuû, bieát ñaïo phöông tieän thì choïn laáy nghe ñaày ñuû, laø chæ roõ nghóa naøy. Keä noùi: Neáu nhö Phaät töû muoán höôùng veà, Ngoâi nhaø toát ñeïp Nhaát thieát trí, Ngöôøi aáy coù yù thích töông öng, Bieát roõ nhöõng tö löông cuûa ñaïo, Theá toân laøm lôïi ích cho hoï, Thuyeát giaûng veà Tu-ña-la naøy. Laïi nöõa, vì nghóa gì Ñöùc Phaät giaûng noùi kinh naøy? Boà-Taùt hy voïng ñöôïc ñaày ñuû ba loaïi laø caûnh giôùi-sinh-trí. Vì hoï khoâng hieåu lôïi ích cuûa nhaân ñoù, laø nhaân cuûa giaùc ngoä, cho neân Ñöùc Theá Toân ñaõ chæ roõ: Neáu oâng muoán coù ñöôïc caûnh giôùi-sinh-trí thì khoâng phaûi chæ coù hy voïng maø oâng caàn phaûi tu taäp troïn veïn ba loaïi ñaày ñuû. Neáu boá thí ñaày ñuû thì oâng seõ ñöôïc caûnh giôùi. Neáu giôùi ñaày ñuû thì oâng seõ ñöôïc sinh. Neáu nghe phaùp ñaày ñuû thì oâng seõ ñöôïc trí. Keä noùi: Neáu nhö Boà-Taùt coù hy voïng, Caûnh giôùi vi dieäu thaät toát laønh, Muoán sinh toát ñeïp khoâng thua keùm, Muoán trí taêng thöôïng ñöùng thöù nhaát, Chæ roõ nhaân toá laøm lôïi ích, Cho neân Theá Toân thuyeát kinh naøy. Laïi nöõa, Phaät noùi kinh naøy vôùi nghóa gì? Boà-Taùt muoán vöôït qua ñöôïc naêm ñieàu sôï haõi, maø khoâng hieåu veà nhaân lôïi ích laø nhaân cuûa giaùc ngoä. Nhöõng gì laø naêm? Ñoù laø: 1. Sôï khoâng soáng. 2. Sôï tieáng ñoàn xaáu. 3. Sôï cheát. 4. Sôï ñöôøng aùc. 5. Sôï oai ñöùc cuûa ñaïi chuùng. Theá Toân ñaõ chæ roõ: Neáu oâng muoán vöôït qua ñöôïc naêm ñieàu sôï haõi, thì caàn phaûi tu taäp troïn veïn ba loaïi ñaày ñuû. Neáu boá thí ñaày ñuû thì lìa noãi sôï khoâng soáng noåi, sôï tieáng ñoàn xaáu. Neáu giôùi ñaày ñuû thì oâng seõ lìa noãi

sôï cheát, sôï ñöôøng döõ. Neáu nghe phaùp ñaày ñuû thì oâng seõ lìa noãi sôï oai ñöùc cuûa ñaïi chuùng. Keä noùi: Con cuûa Ñaáng Thieän Theä thöù nhaát, Muoán xa lìa moïi söï sôï haõi, Ngöôøi trí tueä chæ baøy roõ raøng, Nhaân thuø thaéng roäng lôùn

baäc nhaát, Vì vaäy Ñaáng Maâu-ni toân kính, Thuyeát giaûng veà Tu-ña-la naøy. Laïi nöõa, vì nghóa gì Ñöùc Phaät noùi kinh naøy? Vì ngöôøi nghi ngôø kia maø ñoaïn tröø ngôø vöïc ñoái vôùi nghóa lyù. Trong ñaïi chuùng aáy coù Ngöôøi coù Trôøi, A-tu-la, Roàng, Daï-xoa, Cöu-baøn-traø..., thaáy-nghe töø thaân-mieäng-yù toát ñeïp cuûa Theá Toân laø khoâng theå nghó baøn, cho neân sinh taâm nhö vaäy naøy: Khoâng bieát Ñöùc Theá Toân coù bao nhieâu loaïi ñaày ñuû maø coù ñöôïc ba söï vieäc khoâng theå nghó baøn naøy? Vì vaäy Ñöùc Theá toân ñoaïn tröø nghi ngôø naøy cho hoï, Ngaøi ñaõ noùi kinh naøy: Naøy ngöôøi Thieän nam! Boà-Taùt tu haønh ba loaïi ñaày ñuû. Ñaây laø ñaõ chæ roõ Ñöùc Theá Toân xöa kia phaùt taâm Boà-ñeà vôùi ba loaïi ñaày ñuû, cho neân Ngaøi ñaõ coù ñöôïc ba söï vieäc khoâng theå nghó baøn. Keä noùi: Neáu nhö Ngöôøi-Trôøi vaø Tu-la, Roàng-Daï xoa cuøng Cöu-baøn-traø, Nghe coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Phaät, Ma khoâng hieåu ñöôïc nhaân toá aáy, Maâu-ni ñoaïn tröø nghi ngôø aáy, Cho neân vì hoï thuyeát kinh naøy. Laïi nöõa, vì nghóa gì Phaät noùi kinh naøy? Boà-Taùt sinh vaøo phaùp chuûng taùnh cuûa Nhö Lai, chæ roõ söï töông öng trong chuûng taùnh ñoù. Theá Toân ñaõ chæ roõ: Neáu ngöôøi naøo ñöôïc sinh vaøo doøng doõi Baø-la-moân hoaëc Saùt-ñeá-lôïi, thì ngöôøi nhö vaäy laø töông öng vôùi phaùp taùnh. Neáu lìa phaùp chuûng thì ñoù laø thaáp keùm. Neáu ngöôøi ñoù ñöôïc sinh trong chuûng taùnh cuûa Nhö Lai thì hoï khoâng lìa phaùp taùnh. Neáu sinh trong chuûng taùnh Nhö Lai theo phaùp taùnh, thì nhôø coù ba loaïi ñaày ñuû nhö thí-giôùi... Neáu khoâng ñaày ñuû thì ñoù laø ngöôøi thaáp keùm. Do vaäy, Nhö Lai ñaõ daïy baûo nhö vaäy naøy: OÂng neân thöïc haønh troïn veïn ba loaïi ñaày ñuû, ñöøng ñeå sau naøy phaûi chòu thaáp keùm. Keä noùi: Neáu sinh trong chuûng taùnh Thieän Theä, Xa lìa loãi öa thích giaøu coù, Trôøi-ngöôøi cuøng leã laïy ngôïi ca, Phaùp vöông Maâu-ni khieán cho hoï,

SOÁ 1534 - KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ 503

Khoâng lìa xa nghóa cuûa töï phaùp, Thuyeát giaûng veà kinh Voâ Caáu naøy. Laïi nöõa, Phaät noùi kinh naøy vôùi nghóa gì? Neáu ngöôøi naøo töï cho mình ñaõ tu Ñaïi thöøa kieân coá vaøo baäc nhaát, taát caû chuùng sinh, chæ coù daïy baûo baèng mieäng. Muoán cöùu giuùp taát caû chuùng sinh theá gian maø hoïc theo haïnh cuûa Boà-Taùt, tu taäp caùc coâng ñöùc, nhöng khoâng coù gì chaân thaät. Ngöôøi nhö vaäy chæ laøm lôïi ích töông öng nhö lôøi noùi-nhö vieäc laøm, cho neân Nhö Lai vì hoï maø giaûng noùi kinh naøy, khieán cho ngöôøi aáy bieát tu taäp taát caû haïnh. Nhö Lai Theá Toân vì ngöôøi ñoù noùi: Khoâng phaûi Boà-ñeà naøy chæ vôùi lôøi noùi suoâng maø ñaït ñöôïc, caàn phaûi tu taäp raát nhieàu loaïi khoå haïnh môùi ñöôïc thaønh töïu. Coøn Ta thì thaønh töïu ra sao? Trong quaù khöù xa xöa, ta ñaõ nhaän laáy Boà-ñeà baèng taát caû trí haïnh, hy voïng laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sanh, ôû moïi nôi sinh ra thöïc haønh ñuû loaïi khoå haïnh caø ñuû loaïi boá thí ñoù laø caùc loaïi aên uoáng ngon laønh, caùc loaïi phöông tieän di chuyeån chuyeân chôû, caùc loaïi ñoà duøng ngoài naèm, nhöõng nôi vöôøn-röøng- ao hoà soâng nöôùc chôi ñuøa vui veû, nhaø cöûa-ruoäng ñaát, thaønh aáp-thoân xoùm, ñoà vaät trang nghieâm quyù baùu nhö muõ noùn gaén traân chaâu, vaø caùc loaïi ñoà duøng trang nghieâm baèng tyø-löu-ly, vaøng baïc, chuoãi ngoïc quyù baùu cuøng caùc vaät kim cöông

chaâu ngoïc, kieäu xe duøng voi traéng-traâu-ngöïa-boø-deâ trang nghieâm ñaày ñuû, cho ñeán caùc loaïi xe coä-thuù vaät cuøng noâ tyø-toâi tôù haàu haï tuøy tuøng, Ta ñeàu ñem boá thí taát caû. Trong quaù khöù laâu xa, baáy giôø Ta laøm thaân vua Nhaát Thieát Trang Nghieâm Kieán, ñaõ ñem taát caû thaønh aáp, thoân xoùm, quoác ñoä, beán baõi, nuùi soâng, luïc ñòa vaø caû daân chuùng, taát caû moïi thöù luùa maï, röøng caây, caùc loaïi coû thuoác, voâ löôïng caùc thöù hoa quaû töôi saïch, caùc thöù baép ñaäu..., voâ soá caùc loaïi trang nghieâm keå caû kho taøng taøi saûn quyù baùu, Ta ñeàu ñem taát caû boá thí cho ngöôøi ngheøo khoå. Laïi nöõa, xöa Ta laøm Ñoàng töû Thieän Nha, luùc aáy Ta ñaõ boá thí caû vôï con yeâu thöông maø khoâng heà luyeán tieác. Laïi nöõa, trong quaù khöù xa xöa, khi laøm Thieän vöông, Ta ñaõ ñem caû möôøi ngaøn theå nöõ trong trung ñieän ñeå xaû thí cuõng khoâng heà luyeán tieác. Laïi nöõa, xöa laøm vua Baûo Keá, Ta côûi boû chieác muõ trang nghieâm vi dieäu baèng baûo keá ngay treân thaân ôû coõi Dieâm-phuø-ñeà ñeå boá thí khoâng heà tieác reû. Laïi nöõa, khi laøm vua Ca Thi, caét boä phaän yeâu quyù treân thaân theå, maø xaû thí khoâng hoái tieác. Laïi nöõa, trong quaù khöù luùc laøm vua Voâ Oaùn Thaéng, Ta ñaõ caét boû tai-muõi thaân mình ñeå boá thí khoâng chuùt luyeán tieác.

SOÁ 1534 - KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ 504

Laïi nöõa, khi laøm vua Nguyeät Quang, Ta coù ñoâi maét thaät ñeïp, daøi roäng, baèng phaúng, khoâng nhô, nhö hoa sen xanh, treân göông maët hoa sen, töï tay moùc laáy ñoâi maét ñeïp ñeå boá thí. Laïi nöõa, xöa kia khi laøm vua Hoa Ñöùc, traéng saïch khoâng nhô nhö khoái tuyeát, coù haøm raêng ñeïp maøu söõa, nhö hoa quaân ñaø, Ta ñaõ nhoå maø boá thí khoâng luyeán tieác. Laïi nöõa, trong quaù khöù, khi laøm vua Thieän Dieän, löôõi cuûa ta roäng, daøi, meàm moûng, raát trong saïch, khoâng caáu ueá, nhö caùnh hoa sen, Ta ñaõ töï tay ruùt laáy cuoáng löôõi ñeå boá thí. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm vua Caáp Caàu Giaû, taát caû nhöõng ngöôøi ngheøo khoå aên xin trong theá gian, nhôù nghó ñeán Ta, Ta ñeàu khieán taâm hoï ñöõïc vui möøng, taát caû chaâu baùu vaøng ngoïc taïo taùc tinh xaûo ñeàu duøng ñeå boá thí. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm vua Tri Tuùc, Ta ñaõ duøng tay - chaân ñeå boá thí. Laïi nöõa, xöa kia Ta laøm vua Quang Kim Dieâm Phuø Ñeà, ñaõ caét boû ngoùn tay-chaân ñeå boá thí. Laïi nöõa, xöa kia khi laøm vua Caàu Thieän Ngöõ Ñaïi Phuù, vì aùi moä phaùp, cho neân ñaõ duøng moùng tay xeù raùch thòt mình ñeå boá thí. Laïi nöõa, khi xöa laøm con vua Thò Nhaát Thieát Nhieâu Ích, töï ruùt laáy maùu cuûa mình ñeå cho beänh nhaân uoáng. Laïi nöõa, xöa kia khi laøm con vua Lôïi Ích Tieân, ta ñaõ loùc thòt, caét chaân ñeå boá thí. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm vua Cö Toá Ma, luùc coøn thô aáu, töï xeû thaân mình laáy xöông, tuûy ñeå boá thí. Laïi nöõa, xöa kia luùc laøm Ñoàng töû Ni La Noa, Ta ñaõ caét boû traùi tim ñeå boá thí. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm vua Haøng AÙc, Ta ñaõ caét boû ruoät non-giaø, vuù, maät, gan, phoåi, tim, thaän, bao töû, laù laùch, ñaàu naõo ñeå boá thí. Laïi nöõa, trong quaù khöù luùc laøm vua Tònh Taïng, Ta ñaõ loät da mình ñeå boá thí. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm vua Kim Hieáp Loäc, Ta ñaõ duøng da thaân mình ñeå boá thí. Laïi nöõa, trong quaù khöù luùc laøm vua Quang Minh, Ta ñaõ caét boû

töøng boä phaän trong thaân theå mình ñeå boá thí. Laïi nöõa, trong quaù khöù, khi laøm ñaïo chuû Thaønh Töïu Nhaát Thieát Nhieâu Ích, taát caû vaät duïng yeâu quyù Ta ñeàu xaû thí. Ñoái vôùi keû saép bò gieát

SOÁ 1534 - KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ 505

haïi, Ta laïi xaû thaân ñeå cöùu giuùp hoï. Laïi nöõa, trong quaù khöù xa xöa, luùc laøm keû noâ boäc, Ta ñaõ xaû thaân cung caáp cho taát caû chuùng sinh. Laïi nöõa, xöa trong quaù khöù, khi laøm vua Caàu Thieän Ngöõ Ñaïi Phuù, töø treân nuùi cao ngaøn thöôùc, gieo mình xuoáng ñoáng löûa lôùn, vì nhaân duyeân ñöôïc nghe noùi caâu phaùp veà thieän haïnh. Laïi nöõa, trong quaù khöù, luùc laøm vua Nhaát Thieát Thí, Ta ñaõ caét heát thòt treân thaân ñem thí cho, ñeå cöùu ngöôøi sôï haõi quay veà vôùi Ta. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm vua Baát Laãn, ñoái vôùi keû bò saùt haïi, Ta ñaõ xaû thaân maïng ñeå cöùu giuùp baûo veä vaø laøm lôïi ích cho hoï. Laïi nöõa, trong quaù khöù, khi laøm Tröôûng giaû Ñaïi Bi, neáu Ta ñi vaøo trong thaønh, thì nhöõng keû bò giam giöõ trong lao tuø, ñeàu khieán hoï ñöôïc phoùng thích. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm voi chuùa, chính thaân Ta ñaõ laøm caàu, ñeå ñöa moïi chuùng sinh qua laïi. Laïi nöõa, trong kieáp quaù khöù Ta ñaõ laøm thaân caù traïnh Cuø Ñaø, nhaän chòu taát caû noãi khoán khoå töï thaân phaûi chòu ñöïng. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm sö töû chuùa-nai chuùa, Ta ñaõ khoâng tieác gaân-maïch ñeå cöùu vôùt caû ñaøn, khoâng giöõ thaân mình, maø cöùu laáy maïng keû thuø. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm Tieân Bi Taâm, Ta ñaõ ñoát chaùy caùnh tay mình ñeå chæ ñöôøng saùng cho chuùng sinh bò laïc loái. Laïi nöõa, trong quaù khöù luùc laøm Tieân Thuyeát Nhaãn, Ta ñaõ töï loùc thòt ôû thaân ñeå cöùu giuùp keû oaùn kia. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm Boà-Taùt Baát Höu Töùc Kieân Ñaúng Truù, ngöôøi khaùc ñaõ vaøo nhaø Ta, xaâm phaïm vôï Ta, nhöng vì Ta coù naêng löïc töï taïi ñuû khaû naêng nhaãn nhuïc maø khoâng giaän. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm thaân gaáu, ngöôøi sôï maát maïng chaïy ñeán choã Ta, Ta ñeàu an uûi töï boû thaân yeâu quyù cuûa mình. Laïi nöõa, xöa kia luùc laøm Thöôïng Tieân, taâm aùi moä chaùnh phaùp, vì thieáu chaùnh phaùp, khoâng coù phaùp, cho neân raát khao khaùt. Vì meán moä chaùnh phaùp maø roïc thaân laáy da, laáy maùu, duøng xöông ñeå bieân cheùp giaùo phaùp. Laïi nöõa, xöa kia khi laøm Ñoàng töû Vöông, vì ngöôøi beänh, cho neân Ta ñaõ töï boû maïng mình laøm thöù thuoác khoù coù baäc nhaát ñeå thí cho hoï. Laïi nöõa, trong quaù khöù khi laøm vua Thaéng Phöôùc Ñöùc, gaëp ñôøi loaïn laïc, taøi saûn cuûa caûi ñeàu heát saïch, laïi soáng gaàn vôùi keû thuø, Ta ñaõ töï troùi laáy mình, vì laøm lôïi ích cho moïi ngöôøi, Ta ñaõ ñem laïi lôïi ích yeân

SOÁ 1534 - KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ 506

vui. Laïi nöõa, trong quaù khöù, khi laøm Ma Na Baø, ôû trong nuùi saâu thaáy coù con hoå ñoùi naèm nguû bò côn ñoùi böùc baùch, Ta töï xaû thaân mình ñeå boá thí khieán cho ñöôïc no ñuû. Laïi nöõa, trong quaù khöù Ta laøm Tyø-kheo tinh tieán, ñaõ phaùt taâm sieâng naêng tinh tieán caàu ñaït Nhaát thieát trí, trí luoân töông öng vôùi vieäc laøm, vì chuùng sinh thuaàn thuïc ñeå hoä trì chaùnh phaùp, taát caû moïi ñieàu

khoå naõo vaø nhöõng thaùi ñoä khi deã laêng nhuïc, Ta ñeàu coù khaû naêng chòu ñöïng maø khoâng giaän. Laïi nöõa, trong quaù khöù, khi laøm aùo giaùp kieân coá cuûa moät baäc Chaùnh Bieán Tri trong thôøi kyø Chaùnh phaùp vaø Töôïng phaùp, Ta ñaõ chòu khoù chòu khoå, giöõ giôùi nhö vaäy, vôùi taùm vaïn boán ngaøn thaân nhö vaäy, ñaõ chòu traêm ngaøn noãi khoå ñau phieàn naõo trong A-taêng-kyø Na-do-tha kieáp luoân haønh trì töø ñoù ñeán nay, ñeå mong caàu ñaït ñöôïc trí Nhaát thieát trí, ñem laïi lôïi ích cho taát caû chuùng sinh, nhöng Ta khoâng töøng thoái chuyeån taâm Boà-ñeà, khoâng xa rôøi Ñaïi thöøa, khoâng töø boû baûn nguyeän, luoân doác söùc haønh trì. Ñoái vôùi söï nghieäp cuûa Boà-Taùt, khoâng naûy sinh tö töôûng khieáp nhöôïc, khoâng heà lìa boû Boá thí Ba-la-maät, khoâng heà xa lìa Trì giôùi Ba-la- maät, khoâng heà suùt giaûm Nhaãn nhuïc Ba-la-maät, khoâng heà phaù hoûng Tinh tieán Ba-la-maät, khoâng heà buoâng boû Thieàn ñònh Ba-la-maät, khoâng caûm thaáy moûi meät khi tu taäp Baùt nhaõ Ba-la-maät, khoâng töø boû Nhieáp phaùp maø tu haønh taát caû ñaïo cuûa Boà-Taùt, ñaày ñuû thanh tònh khoâng sai laàm, an truù vöõng chaéc trong taát caû ñòa Boà-Taùt, an truù trong taát caû Tam-muoäi, Tam-ma-baït-ñeà cuûa Boà-Taùt. Ta ñaõ chæ daïy caùc chuùng sinh phaùt taâm Boà-ñeà, tích taäp heát thaûy caùc phaùp phaàn Boà-ñeà, khoâng phaûi laø khoâng caûm ñöôïc ôn, phaùt nguyeän thöïc haønh taát caû haïnh cuûa Boà-Taùt moät caùch vöõng chaéc vôùi taâm an truù khoâng lui suït. Thöôøng mong muoán thöïc haønh troïn veïn caùc phaùp moân Nguyeän cuûa taát caû Boà-Taùt maø khoâng sinh taâm lo sôï. Tu haønh tích tuï taát caû coâng ñöùc khoâng sinh loøng heøn yeáu. Vì sao? Vì ñoù laø nôi toái thaéng cuûa taát caû theá gian, heát thaûy trí cuûa haøng höõu hoïc, voâ hoïc, Bích chi Phaät, ñeàu khoâng theå chöùng ngoä, khoâng theå hoäi nhaäp, khoâng coù khaû naêng quaùn saùt. Danh hieäu cuûa phaùp Phaät naøy, nhöõng ngöôøi ñoù khoâng deã gì ñaït ñöôïc. Neáu chæ vôùi coâng ñöùc beù nhoû keát hôïp vôùi söï tu haønh thì khoâng theå ñöôïc. Ngöôøi caên thieän beù nhoû thì khoâng theå laøm ñöôïc. Nhö vaäy, neáu ngöôøi naøo coù toân chæ naøy: Nguyeän toâi seõ thaønh Phaät. Do ñoù, doác söùc tu haønh tinh tieán, nhö phaùp coâng ñöùc ñöôïc tích taäp maø thöïc haønh. Ñoái vôùi ñieàu naøy, Ta hy voïng phaûi ñaït ñöôïc. Vì yù nghóa nhö vaäy cho neân Phaät

giaûng noùi kinh naøy. Vì nghóa gì maø goïi laø Theá Toân? Nghóa ñoù nay seõ noùi ñeán. Theá Toân: Coù nghóa laø cuùng döôøng. Laïi coù nghóa khaùc. Nhö phaàn giaûi thích veà taâm Boà-ñeà ñaõ noùi ñeán nghóa ñoù, neân bieát. Vì sao Ñöùc Theá Toân ñi tôùi Tinh xaù Ñaïi Laâm ôû thaønh Tyø-xaù-ly maø khoâng ñeán nôi naøo khaùc? Veà nghóa ñoù, nay seõ noùi. Lôøi vaán naïn nhö vaäy thì khoâng thích hôïp. Tuøy theo ôû nôi choán naøo thì taát caû moïi choán aáy ñeàu coù vaán naïn. Neáu ôû nôi choán khaùc thì cuõng khoâng rôøi khoûi vaán naïn naøy. Laïi coù nghóa khaùc, nhö phaàn giaûi thích veà taâm Boà-ñeà ñaõ noùi ñeán nghóa aáy, neân bieát. Vì nhaân duyeân gì maø Nhö Lai chæ noùi ba loaïi ñaày ñuû nhö vaäy chöù khoâng nhieàu-khoâng ít? Nghóa ñoù nay seõ noùi. Vì coù nghóa töông ñoái cuûa ba phaàn. Vì ba loaïi naøy ñoái trò vôùi tham lam ganh tò-phaù giôùi vaø ngu si. Boá thí ñaày ñuû

ñoái trò vôùi tham lam-ganh tò. Giôùi ñaày ñuû ñoái trò vôùi phaù giôùi, nghe phaùp ñaày ñuû ñoái trò vôùi ngu si. Vaû laïi, tham-giaän-si coù ba phaùp ñoái trò: Duøng boá thí ñaày ñuû ñoái trò vôùi taâm tham. Duøng giôùi ñaày ñuû ñoái trò vôùi taâm giaän. Duøng nghe ñaày ñuû ñoái trò vôùi taâm si meâ. Laïi nöõa, chæ roõ ba loaïi phöôùc ñöùc: Thí ñaày ñuû coù phöôùc ñöùc cuûa boá thí, giôùi ñaày ñuû laø phöôùc ñöùc cuûa haïnh chaân chaùnh, nghe ñaày ñuû laø phöôùc ñöùc do tu taäp. Laïi coù nghóa: Taát caû chuùng sinh tuøy thuaän thuaàn thuïc, thí-giôùi ñeàu ñaày ñuû. Taát caû chuùng sinh ñaõ thuaàn thuïc roài, sau ñoù môùi coù khaû naêng nghe. Nghe roài, quaùn saùt töông öng vôùi söï thuaàn thuïc. Nhö vaäy, tuøy thuaän töông öng thuaàn thuïc vôùi taát caû chuùng sinh, cho neân noùi coù ba loaïi. Laïi coù nghóa veà hai loaïi ñaày ñuû: Taát caû phaùp Phaät ñeàu tích taäp ôû moät truù xöù, ñaït ñöôïc phaùp khoâng taùn loaïn, y chæ khoâng taùn loaïn thì nghe ñaày ñuû nhö phaùp. Giaùc ngoä chaân chaùnh veà taát caû phaùp Phaät ñeàu ñaày ñuû. Ñöôïc nhö vaäy thì taát caû phaùp Phaät ñeàu tích taäp nôi truù xöù. Vì nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân noùi coù ba loaïi. Chæ coù ba loaïi ñaày ñuû hay coøn coù phaùp ñaày ñuû naøo khaùc nöõa? Nghóa aáy nay seõ noùi. Ba loaïi nhö vaäy thaâu nhieáp toaøn boä ñaày ñuû. Neáu Ñöùc Phaät noùi roäng ra thì voâ löôïng ñaày ñuû ñeàu thaâu nhieáp trong ba loaïi naøy. Nhö trong Tu- ña-la Ñaïi Haûi Tueä, kinh aáy noùi raèng: “Thöa Theá Toân! Boà-Taùt voán coù taát caû caùc loaïi ñaày ñuû, phöôùc ñöùc ñaày ñuû, trí ñaày ñuû, thaâu nhieáp taát caû, neân

bieát nhö vaäy. Vì sao? Thöa Theá Toân! Neáu Boà-Taùt tu taäp phöôùc ñöùc ñaày ñuû, nhôø nhaân duyeân naøy seõ ñöôïc toân quyù-ñeïp ñeõ-giaøu coù, laïi coøn coù khaû naêng laøm cho ngöôøi khaùc cuõng ñöôïc toân quyù-toát ñeïp-giaøu sang. Vì khi trí ñaày ñuû thì mieäng noùi lôøi toát laønh, khieán cho taát caû chuùng sinh nghe ñeàu caûm thaáy hoan hyû. Nhö vaäy, boá thí-giôùi-phöôùc ñöùc kia ñeàu ñaày ñuû, nghe-trí ñeàu ñaày ñuû thì khoâng coù gì sai traùi. Vì sao Boà-Taùt goïi laø chuûng taùnh? Nghóa ñoù nay seõ noùi. Coù thaày noùi, coù boán loaïi nhaø, laø nôi sinh xöù cuûa Nhö Lai. Nhö keä noùi raèng: Ñeá-boá thí-thieàn ñònh-trí tueä, Boán nhaø thaät söï toát ñeïp naøy, Nhaø sinh ra baäc Chaùnh Bieán Tri, Thaày giaûi thích noùi laø chuûng taùnh. Laïi nöõa, phöông tieän thieän xaûo laø cha cuûa Boà-Taùt. Baùt Nhaõ Ba-la- maät laø meï cuûa Boà-Taùt. Nhö kinh Voâ Caáu Danh Xöng (Kinh Duy Ma) ñaõ noùi: Baùt nhaõ meï Boà-Taùt, phöông tieän duøng laøm cha. Taát caû caùc Ñaïo sö, ñeàu sinh ra töø ñaây. Baùt nhaõ Ba-la-maät cuûa Boà-Taùt laø giöõ gì cho neân nhö meï. Phöông tieän sinh ra nhö cha sinh ra con. Vì nhö cha meï cho neân noùi laø chuûng taùnh. Nhö vaäy, chuûng taùnh vaø cha meï, hai loaïi coù nghóa gioáng nhau. Laïi nhö, Xa-ma-tha vaø Tyø-baùt-xaù-na. Chuûng taùnh nhö vaäy sinh ra Chaùnh Bieán Tri. Moân naøy ñöùng thöù nhaát trong taát caû caùc taùnh. Taát caû phaùp thieän laø taùnh, laø moân, nhö trong kinh noùi: Hai phaùp song haønh trong chaùnh phaùp cuûa Phaät, ñoù laø Xa-ma-tha laøm cha Tyø-baùt-xaù-na laøm meï chính laø chuûng taùnh cuûa hai phaùp. Keä noùi: Tyø-baùt-xaù-na laø ngöôøi meï, Xa-ma-tha chính laø ngöôøi cha, Sinh ra taát caû caùc Boà-Taùt, Nhôø vaøo phaùp

Tyø-baùt-xaù-na, Keát hôïp vôùi phaùp Xa-ma-tha, Cho neân coù taát caû chaùnh giaùc. Laïi coù nghóa khaùc: Chö Phaät, Boà-Taùt hieän tieàn ñang an truù trong Tam-muoäi vaø Ñaïi Bi. Hai phaùp naøy laø chuûng taùnh cuûa Nhö Lai, nhôø vaøo hai phaùp aáy maø sinh ra Nhö Lai. Chö Phaät, Boà-Taùt hieän tieàn ñang an truù Tam-muoäi laø cha, Ñaïi Bi laø meï. Laïi nöõa, nhö vaäy Phaät vaø Boà-Taùt naøy hieän tieàn ñang an truù Tam- muoäi laø cha, nhaãn laø meï cuûa Boà-Taùt. Ñaây laø chuûng taùnh. Keä noùi:

Chö Phaät vaø Boà-Taùt hieän tieàn, Ñang an truù Tam-muoäi laø cha, Nhö Ñaïi Bi-Trì giôùi-nhaãn nhuïc, Ñeàu laø meï cuûa caùc Boà-Taùt. Keä naøy trình baøy veà nghóa gì? Ñaây laø noùi veà nghóa chuûng taùnh cuûa Boà-Taùt. Vì nghóa gì goïi laø ñaày ñuû? Nghóa ñoù, nay seõ noùi. Suy luaän, tìm toøi caùc söï vaät khaép moïi nôi choán, töông lai neâu giöõ tích tuï, so saùnh hoaøn bò, laøm cho taêng theâm taäp trung laïi vôùi nhau cho neân goïi laø ñaày ñuû. Laïi nöõa, nghóa nhieàu phaùp hoøa hôïp taäp trung cho neân goïi laø ñaày ñuû. Vaø coøn coù nghóa: Vì gaùnh vaùc Boà-ñeà cho neân goïi laø ñaày ñuû. Nhö ñaïi hoäi thieát trai ñaày ñuû cuûa ngoaïi ñaïo, ñaàu tieân laø laáy deâ..., veà sau laø baøy bieän saép xeáp. Nhö vaäy Boà ñeá thì tröôùc heát laø phaûi ñaày ñuû, sau ñoù môùi giaùc ngoä roõ raøng veà Boà ñeà. Laïi nöõa, coù nhieàu phaùp thì goïi laø ñaày ñuû. Ví nhö phaûi pha troän laãn nhau môùi trôû thaønh thuoác taùn, nhö vaäy laø ñaày ñuû. Coøn coù nghóa: Tröôùc heát giöõ vöõng phaùp cuûa chuûng taùnh khoâng maát tieáp tuïc höôùng veà bôø giaùc ngoä; nhö thuyeàn buoàm lôùn taäp hôïp haøi hoøa roài sau ñoù môùi höôùng veà phía baõi chaâu baùu. Coøn coù nghóa: Chính xaùc troøn veïn khoâng phaûi laø taø nhö quaùn xeùt. Vì nghóa nhö vaäy cho neân goïi laø ñaày ñuû. Laïi nöõa, thöôøng xuyeân tu taäp taát caû caùc haïnh thuø thaéng cho neân goïi laø ñaày ñuû. Laïi ñaày ñuû laø mong muoán coù theå vöôït qua ra khoûi vôùi gaùnh naëng treân vai. Ra khoûi vaø ñaït ñeán laø nghóa cuûa ñoä (ùvöôït qua), gaùnh naëng treân vai laø nghóa cuûa khoâng löôøi bieáng, ba coõi laø nghóa cuûa vöôït qua, cho neân goïi laø ñaày ñuû. Laïi nöõa, ñaày ñuû laø taäp tu bình ñaúng, phuï tu bình ñaúng, haønh tu bình ñaúng, khôûi tu bình ñaúng, taùc tu bình ñaúng, trì tu bình ñaúng, truù tu bình ñaúng, döôõng tu bình ñaúng, cho neân goïi laø ñaày ñuû. Döôõng tu laø ñoái vôùi caùc chuùng sinh, cuõng nhö thaày thuoác ñoaùn bieát caên beänh maø chöõa khoûi moïi chöùng beänh. Phu tu laø saùu Ba-la-maät, nhö ñieàu khieån con thuyeàn giöõa soùng gioù muoân truøng. Haønh tu laø nhö Ñaïi thöøa giaûng noùi maø thöïc haønh. Khôûi tu, laø Boà-Taùt tu hoïc, nhö hoïc baén cung tröôùc heát chaân ñöùng thaúng vöõng vaøng. Taùc tu laø kheùo leùo thöïc hieän caùc nghieäp cuûa taát caû Boà-Taùt, nhö

kheùo leùo laøm baäc thaày. Trì tu laø thöôøng voâ thöôøng ñeàu bình ñaúng nhö caùi caân ngang nhau, khoâng heà thieân leäch. Truù tu, laø taát caû Boà-Taùt ñeàu coù khaû naêng giöõ vöõng ngoâi nhaø giaùo phaùp, nhö giöõ vöõng giaûng ñöôøng. Taäp tu laø taát caû caùc phaùp thanh tònh, nhö ong maät laøm ñoå. Vì caùc nghóa nhö

vaäy, cho neân goïi laø ñaày ñuû. Laïi, coù nghóa töï do, nghóa hoøa hôïp, hoaëc nhieàu nghóa, hoaëc nghóa khaùc bieät, hoaëc nghóa roäng, hoaëc nghóa uyeân baùc, hoaëc nghóa thuø thaéng, hoaëc nghóa kieân coá, hoaëc nghóa beàn chaéc, hoaëc nghóa cuøng tuï taäp, hoaëc nghóa hoøa hôïp, hoaëc nghóa ñoà vaät, hoaëc nghóa taøi saûn, hoaëc nghóa nhaän laáy, hoaëc nghóa tích tuï, hoaëc nghóa hoå theïn, cho neân goïi laø ñaày ñuû. Vì sao goïi laø thí cho? Nghóa ñoù nay seõ noùi: Phaù boû tham lam-ngheøo khoå maø ñöôïc giaøu coù-vui söôùng, phöôùc ñöùc ñaày ñuû, cho neân goïi laø thí cho. Thí coù bao nhieâu loaïi? Nghóa ñoù nay seõ noùi: Noùi giaûn löôïc coù ba loaïi. Nhöõng gì laø ba? Ñoù laø: 1. Tö sinh thí. 2. Voâ uyù thí. 3. Phaùp thí. Tö sinh thí laø boá thí caùc loaïi nhö aên-maëc… Tö sinh thí kia laø boá thí saéc-höông-vò trong saïch tinh khieát nhö phaùp, xa lìa tham lam caáu ueá, khoâng coù veát nhô keo kieät. Lìa tham lam caáu ueá laø taâm khoâng nhoû nhoi tieác nuoái, maø töï tay giuùp cho nhieàu, cöù nhö vaäy boá thí. Khoâng coù veát nhô keo kieät laø khoâng giöõ laáy söï giaøu-vui maø cöù boá thí nhö vaäy. Voâ uùy thí laø khaû naêng cöùu giuùp nhöõng tai naïn ñaùng sôï nhö coïp beo, giaëc, vua quan, nöôùc cuoán troâi... Phaùp thí laø sao? Noùi ngöôïc laïi thì ñoù laø thuyeát chaân chaùnh. Chæ daãn ngöôøi kia hoïc töøng caâu theo thöù töï, khuyeân daïy hoï tieáp nhaän ñuùng ñaén. Noùi roäng thì coù voâ löôïng phaùp, vì yù cuûa baäc Thaùnh laø khoâng cuøng taän, cho neân giaûng noùi khoâng theå naøo heát ñöôïc. Haønh nghieäp boá thí cuûa Boà-Taùt thì ai caàn aên, Boà-Taùt cho caùi aên, töùc laø boá thí saéc löïc-thoï maïng-an laïc-bieän taøi cho taát caû chuùng sanh. Vaû laïi, taâm boá thí cuûa Boà-Taùt ñeàu xa lìa caùc loãi vaån ñuïc. Taâm boá thí coøn vaån ñuïc ñoù coù möôøi boán loaïi: 1. Taâm vaån ñuïc. 2. Tröôùc ngöôøi ganh gheùt. 3. Taâm ñoá kî.

4. Taâm kieâu maïn. 5. Kieâu maïn khoâng giaûm. 6. Taâm giaän döõ. 7. Löïa choïn. 8. Taâm nghi ngôø. 9. Naõo haïi. 10. Taâm taùn loaïn. 11. Vì danh tieáng. 12. Döïa theo nhöõng phaùp treân maø choïn ngaøy giôø theo thöù töï thöïc haønh boá thí. 13. Löôøi bieáng. 14. Tröôùc laø mong caàu quaû baùo. Nhöõng phaùp nhö vaäy luoân luoân laøm oâ nhieãm ñeán taâm, cho neân goïi laø taâm vaån ñuïc. Theå cuûa taâm coù vaån ñuïc cho neân goïi laø tröôïc. Tröôùc ngöôøi ganh gheùt maø boá thí, ñöôïc giaøu coù vui söôùng chuùt ít nhöng quyeán thuoäc khoâng yeâu quyù. Tröôùc ngöôøi ñoá kî maø boá thí, tuy ñöôïc giaøu coù vui söôùng nhöng khoâng öa quaû baùo thuø thaéng maø chæ thích nhöõng ñieàu thaáp keùm, ñaém tröôùc nôi choán ngoài naèm-giöôøng gheá-nhaø cöûa, tham ñaém khoâng xa lìa söï aên uoáng-giaøu coù vui söôùng. Tröôùc ngöôøi kieâu maïn maø boá thí, tuy ñöôïc giaøu coù vui söôùng nhöng sinh vaøo doøng hoï thaáp keùm, taâm khoâng ngay thaúng. Tröôùc ngöôøi kieâu maïn khoâng giaûm maø boá thí, veà sau thoï baùo thì döïa vaøo ngöôøi khaùc maø ñöôïc soáng, nhö ngöôøi haàu haï vua chuùa-ca nhi vuõ nöõ-binh lính söû duïng, ngöôøi löøa doái meâ hoaëc-lính tuaàn tra canh gaùc, caùc loaïi toâi tôù canh nhaø-gaùc coång, chaên nuoâi gia caàm suùc vaät, haàu haï thaùi töû, laøm ngöôøi haï tieän ñe doïa ngöôøi khaùc, nhöõng ngöôøi laøm troø cuøng nhau ñaáu söùc. Caùc loaïi nhö vaäy baøy ra nhieàu caùch duøng söùc maïnh ñeå coù ñöôïc vaät duïng. Laïi coù ngöôøi duøng söùc maïnh

ñeå cöôùp boùc ngöôøi khaùc. Nhöõng nghieäp nhö vaäy ñeàu vì lôïi ích cuûa mình. Tröôùc ngöôøi giaän döõ maø boá thí, sau phaûi sinh trong caùc thaân suùc sanh coù söùc maïnh nhö sö töû-hoå baùo-maõng xaø-gaáu-khæ... Choïn löïa maø boá thí, veà sau caûm thaáy baùo môùi sanh vaøo nhaø laøm ruoäng vöôøn ñaát ñai, laøm ngöôøi thôï röøng, hoaëc nhöõng ngöôøi troàng röøng- chaêm soùc caây röøng, coù ñöôïc chuùt quaû baùo ñeå töï giuùp mình soáng coøn. Tröôùc ngöôøi nghi ngôø maø boá thí, sau caûm ñöôïc quaû baùo giaøu coù vui söôùng khoâng oån ñònh. Tröôùc ngöôøi naõo haïi maø boá thí, tuy caûm ñöôïc giaøu coù vui söôùng

nhöng sinh trong toäc ngöôøi man di moïi rôï, hoaëc ôû choán nguy hieåm chaät heïp, hoaëc soáng nhöõng nôi bieân ñòa nhieàu tai hoïa xaûy ra... Taâm taùn loaïn maø boá thí, caûm ñöôïc chuùt ít giaøu coù vui söôùng, hoaëc khoâng caûm ñöôïc quaû baùo. Vì danh tieáng maø boá thí, tuy ñöôïc giaøu coù vui söôùng, ñöôïc taøi saûn doài daøo roài maø laïi maát ñi nieàm vui.döïa theo nhöõng phaùp treân maø choïn ngaøy giôø theo thöù töï thöïc haønh boá thí, tuy thoï nhaän giaøu coù vui söôùng nhöng phaûi chóu khoù chòu khoå bieát bao. Löôøi nhaùc maø boá thí, sau thoï nhaän giaøu coù vui söôùng, tuy coù ñöôïc nhöng khoâng thöôøng xuyeân. Tröôùc laø mong caàu quaû baùo maø boá thí, sau tuy caûm ñöôïc quaû baùo nhöng khoù ñaït ñöôïc maø laïi ít oûi. Nhö vaäy, laø loãi ñaàu tieân, Boà-Taùt ñeàu phaûi quaùn saùt nhaän bieát. Ñaõ quaùn saùt roài töï taâm ñöôïc thanh tònh. Taâm thanh tònh ñaõ sinh thì xa lìa taâm vaån ñuïc. Lìa taâm vaån ñuïc roài thì Töông öng vôùi nieàm tin chaân chaùnh, töông öng vôùi coâng ñöùc cuûa taâm Bi... Hoøa hôïp töï tay boá thí thì tröôùc heát laø tin töôûng ôû söï boá thí seõ ñöôïc thaân saéc-naêng löïc-doøng hoï-truù xöù toát ñeïp, thoï nhaän söï giaøu coù-yeân vui, quyeán thuoäc ñeàu ñöôïc töï taïi, danh tieáng ñoàn xa coù bieän taøi, thaân maïng ñöôïc yeân vui, ngöôøi khaùc khoâng khi deã laán aùt. Ñöôïc ngöôøi khen ngôïi laø töï taïi thöù nhaát. Choã naèm-ngoài-cö truù ñeàu toát ñeïp, nhaø cöûa nghieâm trang, aên uoáng-y phuïc-höông thoa, caùc thöù höông-maøu saéc-aâm thanh-muøi vò, söï tieáp xuùc ñeàu coù ñuû nôi truù xöù giaøu coù yeân oån nhö vaäy. Vì sao goïi laø giôùi? Nghóa ñoù, nay seõ noùi. Neáu luoân luoân vaéng laëng yeân tónh, traùnh ñieàu traùi vôùi luaät nghi, gheùt phaùp aùc baát thieän, tu taäp coù khaû naêng sinh ñaïo thieän, coù khaû naêng ñaït ñöôïc Tam-muoäi, nhö vaäy goïi laø giôùi. Giôùi coù bao nhieâu loaïi? Nghóa ñoù nay seõ noùi. Noùi giaûn löôïc, coù ba loaïi: Nghóa laø Luaät nghi giôùi, Nhieáp thieän phaùp giôùi, Nhieáp chuùng sanh giôùi. Ñoù goïi laø Luaät nghi giôùi laø Boà- Taùt tieáp nhaän chaân chaùnh baûy loaïi luaät nghi, ñoù laø giôùi cuûa Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di. Xuaát gia vaø taïi gia theo thöù töï nhö vaäy ñeàu thuoäc veà luaät nghi. Nhieáp thieän phaùp giôùi cuûa Boà-Taùt laø sao? Boà-Taùt ñaõ coù phaùp thieän vaø giôùi, ñeàu ñöôïc tieáp nhaän xong, sau ñoù môùi tu taäp phaùp thieän cuûa Ñaïi Boà-ñeà, hoaëc thaân, hoaëc mieäng, hoaëc yù ñeàu toát laønh nhö vaäy. Noùi giaûn löôïc laø Nhieáp thieän phaùp thieän. Laïi nöõa, Boà-Taùt nöông vaøo ñaâu? Nöông vaøo giôùi, an truù trong giôùi, sau ñoù môùi tu taäp veà nghe, tieáp ñeán tu taäp veà tö duy, sau thì chuyeân moät

haïnh vui vôùi Xa-ma-tha (Chæ) vaø Tyø-baùt-xaù-na (Quaùn). Nhö ñoái dieän tröôùc vò toân tröôûng maø noùi, tröôùc heát phaûi leã baùi roài sau ñoù ñöùng daäy chaép tay, luùc naøo cuõng nhö theá. Luoân luoân nhö vaäy, kính troïng vaø cung caáp ñoái vôùi caùc baäc toân tröôûng. Thöôøng xuyeân theå hieän taâm Bi ñoái vôùi ngöôøi beänh. Neáu nghe lôøi noùi toát thì khen toát laønh thay! Ñoái vôùi ngöôøi coù coâng ñöùc thì noùi coâng ñöùc thaät, naûy sinh taâm nieäm "Khaép vì möôøi phöông". Nhö taát caû phöôùc ñöùc cuûa heát thaûy chuùng sinh trong möôøi phöông, taâm aân caàn tuøy hyû. Phaùt sinh taâm hyû roài sau môùi noùi. Ñoái vôùi moïi söï xuùc phaïm ñeán mình, Boà-Taùt ñeàu coù theå nhòn nhuïc. Taát caû thieän nghieäp thaân-mieäng-yù ñaõ tu taäp, thaûy ñeàu nguyeän ñaït ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Luoân luoân duøng caùc phaåm vaät cuùng döôøng Tam baûo. Sau khi thieát laäp söï cuùng döôøng xong, mieäng phaùt nguyeän chaân chaùnh, töông öng vôùi tinh tieán, thöôøng giöõ gìn phaàn toát ñeïp. Thaân khoâng buoâng thaû, mieâng tuïng kinh vaø hoïc töøng caâu, yù phaùt sinh haønh ñoäng luoân giöõ gìn kyõ caùc caên. Veà aên uoáng thì bieát vöøa ñuû. Ñaàu ñeâm cuoái ñeâm, luoân töông öng vôùi söï tænh giaùc. Thaân caän vôùi ngöôøi toát, nöông töïa thieän tri thöùc. Töï bieát mình phaïm sai laàm toäi loãi, nhaän bieát roõ raøng roài töï bieát söûa ñoåi nhöõng vi phaïm. Heát loøng saùm hoái tröôùc nhöõng ngöôøi phöôùc ñöùc, Phaät vaø Boà-Taùt. Nhöõng phaàn nhö vaäy ñeàu nhieáp thuû phaùp thieän. Ñaõ coù ñöôïc phaùp thieän, Boà-Taùt luoân gìn giöõ laøm cho ngaøy caøng taêng tröôûng. Neáu giôùi nhö vaäy thì goïi laø Nhieáp thieän phaùp giôùi cuûa Boà-Taùt. Nhieáp chuùng sinh giôùi cuûa Boà-Taùt laø sao? Giôùi ñoù noùi toùm löôïc coù möôøi moät loaïi. Veà nghóa naøy neân bieát. Nhöõng gì laø möôøi moät? Ñoù laø 1. Caùc loaïi lôïi ích cho chuùng sanh, caùc loaïi nhaân duyeân töông öng vôùi ñoàng söï. 2. Chuùng sanh bò beänh hay khoâng beänh..., cung caáp giuùp ñôõ baïn beø trong moïi hoaøn caûnh khoù khaên. 3. Nghóa lyù theá gian vaø xuaát theá gian, nhö phaùp aáy giaûng giaûi, tröôùc laø neâu roõ phöông tieän, neâu roõ ñaïo lyù. 4. Baùo aân chuùng sanh, khoâng queân baùo aân, tuøy theo nhöõng ñieàu kieän maø baûo veä vaø tuøy thuaän ñeàn ñaùp cung caáp giuùp ñôõ chuùng sanh. 5. Baûo veä caùc chuùng sanh rôøi xa moïi choán sôï haõi, nhö sö töû-hoå baùo-vua quan-naïn nöôùc-naïn löûa-giaëc cöôùp... 6. Nhöõng ngöôøi thaân vaø baïn beø toát laønh maát ñi söï giaøu coù yeân vui, luoân luoân vì hoï maø loaïi tröø nhöõng buoàn lo-tai hoïa-toäi loãi, giuùp ñöôïc an

laønh. 7. Chuùng sanh baàn cuøng khoán khoå phaûi xin aên, thì taát caû nhöõng gì caàn ñeán ñeàu cung caáp giuùp ñôõ cho hoï. Ngöôøi laøm ñieàu thieän döïa vaøo phaùp boá thí ñuùng ñaén maø nhieáp thuû moïi coâng ñöùc coù ñöôïc. 8. Tröôùc noùi lôøi hoûi thaêm, sau cuõng noùi lôøi hoûi thaêm vaø kòp thôøi maø ñeán. 9. Neáu ngöôøi khaùc keâu goïi nhaän laáy caùc thöù ñoà aên thöùc uoáng, vì lôïi ích nhieàu cho theá gian maø qua laïi thaêm vieáng laãn nhau. Noùi toùm laïi, taát caû nhöõng

ñieàu gì voán coù phaàn khoâng lôïi ích cho chuùng sanh, vaø khoâng phaûi haïnh ñaùng quyù troïng, thì ñeàu xa rôøi vaø taâm tuøy thuaän maø chuyeån ñoåi. 10. Töï mình thaät söï coù coâng ñöùc thì taâm sinh nieàm hoan hyû, trình baøy roõ raøng tieáng nhaän ñuùng ñaén, cuoái cuøng noùi heát ñeå cho taâm ñöôïc thaám nhuaàm lôïi ích. Hoaëc söûa trò-hoaëc gaït ra, hoaëc tröøng phaït-hoaëc töø boû, hoaëc coù luùc xua ñuoåi, nhöõng ñieàu baát thieän thuoäc loaïi nhö vaäy caàn phaûi gaït ra khieán cho ôû nôi toát ñeïp töông öng ñeå theâm lôïi ích. 11. Duøng söùc maïnh thaàn thoâng chæ roõ nhöõng caûnh giôùi ñòa nguïc ñeå traùch maéng nhöõng ñieàu baát thieän, khieán cho chuùng sanh tieán vaøo Phaät phaùp, giaùo hoùa chuùng sanh khieán hoï hoan hyû caûm ñöôïc ñieàu chöa töøng coù. Hôn nöõa, Thaùnh giaû Voâ Taän YÙ noùi: Coù saùu möôi baûy loaïi, nghóa laø ñoái vôùi taát caû caùc chuùng sinh, khoâng phaùt sinh nhöõng söï vieäc naõo haïi. Laïi nöõa, trong Tu-ña-la Boà-Taùt Taïng ñaõ noùi roäng veà voâ löôïng giôùi cuûa Nhö Lai. Hôn nöõa, giôùi naøy laø söï hoøa hôïp tích taäp cuûa voâ löôïng, voâ bieân coâng ñöùc. Coâng ñöùc nhö vaäy nay chæ noùi ñeán moät phaàn ít. Goïi laø giôùi ñoù laø giôùi cuûa ngöôøi xuaát gia, nhö ngöôøi giaøu coù maø thaân ít möøng vui, ôû trong phaùp thieän ñöôïc taêng tröôûng nhö meï, ôû trong phaùp aùc coù khaû naêng giöõ gìn nhö cha. Nhö ngöôøi theá tuïc coù taøi saûn, cuûa caûi, taát caû lôïi ích ñeàu ñöôïc thaønh töïu deã daøng. Giôùi cuûa ngöôøi xuaát gia cuõng laïi nhö vaäy. Daãn daét ñuùng ñaén nhö vaäy, neáu ngöôøi thöïc haønh ñuùng ñaén thì khoâng coù gì toån haïi nhö ngöôøi toát laønh ñaõ traû ôn ñaày ñuû, nhö ngöôøi theá gian yeâu tieác thaân maïng mình. Laïi nöõa, nhö ngöôøi coù trí tueä tuyeät vôøi thì ñöôïc theá gian khen ngôïi, nhö lôøi noùi cuûa vua luoân thaän troïng giaù trò. Ngöôøi mong caàu giaûi thoaùt, giöõ gìn giôùi cuõng nhö vaäy. Muoán caàu giaûi thoaùt phaûi quy y Phaät. Muoán sinh vaøo ñöôøng thieän thì phaûi quy y giôùi. Caên baûn cuûa söï an laønh

cho thaân mình thì giôùi laø tri thöùc baäc nhaát. Neáu gaëp baïn laønh hoaëc döõ, maø khoâng boû giôùi, cuõng nhö vaäy, muoán laøm lôïi ích cho mình thì ñeán cheát cuõng khoâng boû giôùi. Nhö ngöôøi nöõ hoå theïn vì söï trang nghieâm cuûa ngöôøi ñôøi, nhö ngöôøi haønh ñoäng toát ñeïp thì khoâng dua nònh laø hôn heát. Nhö kieán giaûi nhu hoøa laø hôn heát trong phaïm haïnh. Nhö muoán sang troïng baäc nhaát thì khoâng hö huyeãn laø goác, nhö khoâng phoùng tuùng thì caûm ñöôïc nhieàu coâng ñöùc. Muoán chöùng ngoä phaùp thuø thaéng phaûi nöông vaøo quaùn saùt môùi ñaït ñöôïc, nhö gaàn guõi baïn laønh trong thôøi gian ñaàu- giöõa vaø sau, thì luùc aáy môùi hy voïng trôû thaønh ngöôøi hoïc, nhö bieån roäng khoâng theå naøo vöôït qua ñöôïc, nhö caùc chuùng sinh nöông vaøo ñaát maø ôû. Nöông vaøo giôùi ñeå giöõ vöõng taát caû caùc phaùp thuø thaéng, nhö nöôùc coù khaû naêng töôùi thaám taát caû haït gioáng, giôùi coù naêng löïc laøm töôi toát chuûng töû cuûa caùc phaùp thieän. Nhö söùc cuûa löûa trôû thaønh goác, nhö gioù coù khaû naêng khieán cho sinh tröôûng töøng phaàn, nhö vaät ñi ñöùng trong hö khoâng maø khoâng coù gì trôû ngaïi. Ngöôøi muoán chöùng ñaéc quaû vò, giôùi nhö chieác bình vöõng chaéc giôùi nhö kho taøng quyù baùu. Nhö loaøi boø yeâu thích ñuoâi daøi cuûa mình, nhö löông

thöïc duøng ñeå aên, nhö ngöôøi döïa vaøo gaäy maø ñöôïc ñi-ñöùng... Nhö hôi thôû nöông vaøo thaân maïng, nhö thoï maïng cuûa trí tueä laø hôn heát, nhö nöôùc coù vua laø nôi nöông töïa cuûa ngöôøi daân, nhö quaân só coù ñaïi töôùng, nhö coâng ñöùc cuûa ñoaøn quaân, maø giôùi laø thoáng töôùng. Nhö ngöôøi phuï nöõ thì taát caû vieäc laøm yeâu thích ñeàu nhôø vaøo ngöôøi choàng, nhö ngöôøi ñi ñöôøng ñaõ coù saün löông thöïc tieàn cuûa. Neáu haønh theo ñaïo trôøi thì giôùi laø tö löông. Nhö löõ haønh ñi qua vuøng ñoàng hoang daõ, thì chuû töôùng laø keû kheùo daãn ñöôøng. Ngöôøi thöïc haønh phaùp thieän thì giôùi laø söï daãn daét ñi tröôùc nhö thuyeàn giöõa bieån caû meânh moâng. Neáu ngöôøi duøng phöông tieän ñeå vöôït qua bieån sinh töû thì phaûi laáy giôùi laøm thuyeàn. Nhö ngöôøi beänh ñöôïc uoáng thuoác, ngöôøi beänh phieàn naõo thì giôùi laø phöông thuoác hay. Nhö nôi chieán ñaáu ñaõ coù saün gaäy goäc binh khí, chieán ñaáu vôùi Ma vöông thì duøng giôùi ñeå ngaên caûn phoøng veä. Giôùi nhö ngöôøi baïn thaân thieát, khoâng theå naøo boû nhau. Giôùi laø Hieàn Thaùnh, nhö ngoïn ñeøn toûa saùng trong boùng toái aâm u. Boùng toái keùo daøi ñeán ñôøi vò lai thì laáy giôùi laøm ñeøn ñeå soi saùng. Nhö muoán sang soâng thì nhôø vaøo caàu maø qua ñöôïc. Trong moïi phöông tieän ñeå ra khoûi ba ñöôøng döõ thì giôùi laø quan troïng hôn heát. Giôùi nhö nhaø maùt meû coù khaû naêng caùch ly söï noùng böùc döõ doäi. Phieàn naõo laø söï noùng böùc döõ doäi thì giôùi coù khaû naêng laøm cho maùt meû. Nhö moät ngöôøi vì quaù sôï haõi maø quay veà nöông töïa duõng só tay ñang caàm dao gaäy, ngöôøi sôï coõi aùc thì giôùi laø

nôi quay veà nöông töïa. Ngöôøi tu haïnh Boà-Taùt nhö ôû ngoâi nhaø thaät, keû phaøm phu thieän nhö vaät cuûa chính mình. Ngöôøi tu haïnh Boà-Taùt nhö ôû ngoâi nhaø thí xaû. Ngöôøi haønh ñaïo nhö con ñöôøng ñaõ ñi qua. Ngöôøi tu haïnh Boà-Taùt nhö truù vaøo gia gia laø ngöôøi chöùng ñaéc quaû vò coù khaû naêng noùi phaùp cho moïi ngöôøi. Ngöôøi tu haïnh Boà-Taùt nhö truù nôi ngoâi nhaø trí tueä, laø ngöôøi khoâng ñoäng maø luoân vaãn bình thaûn vaø thanh tònh. Nhö taùnh dua nònh boû söï ngay thaúng, nhö tham lam boû boá thí. Nhö ngöôøi coù taâm ganh tî boû taâm khoâng ganh tî. Nhö ngöôøi huyeãn giaû doái thì taâm khoâng quaùn saùt. Nhö ngöôøi traàm tónh, lìa boû taâm cao ngaïo. Nhö ngöôøi caån thaän töø boû loãi laàm cuûa phoùng daät. Nhö vua coù maét saùng thì ngöôøi toái taêm khoâng coù maét khoâng phaûi laø caûnh giôùi cuûa vua. Phaàn taùm Thaùnh ñaïo töông öng vôùi söï giaûi thoaùt, ngöôøi khoâng bieát quaùn saùt ñaõ boû ñaïo aáy raát xa. Nhö A-la-haùn yeâu phaùp Nieát-baøn, nhö ngöôøi töï yeâu mình. Nhö Phaät xuaát hieän giöõa theá gian theo thöù töï maø chuyeån bieán toát ñeïp. Nhö truù trong chaùnh phaùp thì an truù trong quaû vò tu chöùng. Nhö Phaät Theá Toân ñem laïi lôïi ích cho mình vaø moïi ngöôøi. Toâi tôù phuïng söï chuû thì taát caû vaät duïng, thôøi gian, phöông höôùng, vò trí nhaát nhaát ñeàu phaûi ñöôïc töông öng. Nhö ngöôøi chöùng ñöôïc quaû vò Tu-ñaø-hoaøn, thì taâm yeân oån. Nhö gaëp luùc thuaän tieän thì taïo taùc, khoâng aên naên. Nhö Boà-Taùt nguyeän cuoái cuøng ñöôïc giaûi thoaùt. Nhö thöûa ruoäng toát ñöôïc gieo gioáng toát, thì sinh tröôûng vaø thu hoaïch seõ ñöôïc nhieàu. Nhö nhaân duyeân thôøi gian, phöông höôùng, taøi saûn ñaõ ñaày ñuû thì trí-saéc-yeâu thích töï

mình thoï duïng ñöôïc nhieàu. Nhö caên thieän ñaõ thuaàn thuïc thì seõ coù uy löïc. Nhö töï tu haønh ñieàu thieän thì töï taâm seõ ñöôïc hoan hyû. Nhö ngöôøi khoâng coù toäi thì ñôøi naøy ñôøi sau khoâng coù gì phaûi lo sôï. Nhöõng ngöôøi duõng maõnh ñaõ nöông vaøo haønh ñoäng ñuùng ñaén. Giôùi nhö haïnh chaân chaùnh toát laønh hoan hyû maø töï tu taäp. Nhö ngöôøi tu taäp taâm Töø thì taâm thieän ñöôïc yeân vui. Nhö ngöôøi tu taäp taâm Hyû thì taâm thöôøng haân hoan vui veû. Nhö ngöôøi tu taäp taâm Bi thì taâm tin töôûng chaân chaùnh. Nhö ngöôøi tu taäp taâm Xaû thì thöôøng thöôøng tuøy thuaän. Boán loaïi phaùp chaân chaùnh, tin töôûng chaéc chaén nhö thaät. Nhö phaùp theá gian laøm chöôùng ngaïi söï vaéng laëng yeân tónh, maø tuøy thuaän thöïc haønh vui veû. Nhö nhôø nghe phaùp thì coù ñöôïc bieän taøi. Nhö ngöôøi aên noùi khoân kheùo thì khoâng sôï haõi. Nhö ngöôøi coù trí saùng suoát thì coù danh tieáng. Nhö ngöôøi noùi lôøi thieän thì khoâng theå bò phaù hoaïi.

SOÁ 1534 - KINH TAM CUÏ TUÙC ÖU BA ÑEÀ XAÙ 517

Nhö phaùp vaø tuøy thuaän phaùp thì coù khaû naêng thaønh töïu söï chöùng ñaéc, ñöôïc giaûi thoaùt saùng suoát. Con ngöôøi cuûa chaùnh giaùc thì chaùnh ñaïo nhö ngoïn côø. Nhö ngöôøi coù trí, thì coù khaû naêng tu taäp thieàn. Nhö baàu baïn tu ñaïo, nhö nhaân duyeân lôùn maïnh thì khoâng lo sôï. Nhö nuùi coù nhieàu vaät baùu, thì coù nhieàu coâng ñöùc quyù baùu. Nhö ôû trong bieån coù nhieàu vaät baùu hieám coù. Ñeä töû cuûa Nhö Lai thì giôùi nhö bieån caû, laø ñöôøng ñi vaøo ñaïo thì, nhö tin töôûng maø ñöôïc quaû. Nhö ngöôøi hieåu bieát nöông vaøo ñaïo lyù maø tu haønh, duø goïi laø khoâng coù nöôùc nhöng vaãn coù theå taém goäi. Khoâng coù thaân nhaùnh caønh laù maø vaãn sinh ra vaät coù muøi höông. Khoâng xuyeân suoát, khoâng laáp laùnh, khoâng phaûi vaøng, khoâng phaûi laø ngoïc trai maø ñeàu laø vaät trang nghieâm. Duø khoâng phaûi laø caûnh giôùi maø coù khaû naêng sinh quaû baùo vui söôùng cho ñôøi sau, ñöôïc söï ca ngôïi cuûa caùc chuùng Ngöôøi, Trôøi, A-tu-la, Ma, Phaïm vaø taát caû Sa-moân, Baø-la-moân..., trong theá gian. Khoâng phaûi nhôø vaøo nieàm vui cuûa ngöôøi khaùc maø laø ñöôïc phöông tieän Nieát-baøn cuûa ñaïo trôøi. Nhö söï cöùu giuùp khoâng taø vaïy, thì khoâng coù söï chìm ñaém. Lìa ñaù soûi ñöôïc ñaù soûi nhö vaäy coù theå hoùa ñoä, hoùa ñoä tin laø coù ích, nhö lìa loaïi loãi laàm veà taøi saûn ñoà vaät. Nhö vöôït qua ñöôøng daøi caàn phaûi coù ñuû löông thöïc, cuûi, nöôùc vaø nöôùc suoái, ñi thaúng khoâng quay laïi, khoâng cao khoâng thaáp. Xa lìa ñoaïn ñöôøng ñaày nhöõng loaøi vaät döõ daèn nhö raén, rít, saâu ñoäc, ruoài nhaëng xanh, muoãi moøng, laïnh noùng, troäm giaëc... Nhö nhöõng thöûa ruoäng phì nhieâu khoâng caàn caøy xôùi, khoâng gieo troàng cuõng khoâng thaønh thuïc. Duø khoâng troàng caây, khoâng coù thuoác, khoâng coù röøng maø vaãn ñöôïc traùi ngon muøi vò nhö cam loä. Khoâng ôû nôi cao nguyeân, khoâng ôû nôi aåm öôùt, sinh ra khoâng phaûi do ngöôøi khaùc laøm. Laïi nöõa, khoâng coù ngöôøi luoàn xaâu maø thöôøng mang traøng hoa môùi, khoâng khoâ heùo, uùa taøn. Nhö nöôùc maùt laïnh toát laønh töôùi thaám xua tan moïi söï noùng böùc. Tuy khoâng phoøng hoä, khoâng coù duïng cuï, gaäy goäc ñeå chieán ñaáu, khoâng cho cuûa caûi taøi saûn, khoâng khieán sôï haõi maø vaãn ñöôïc an laïc, thöôøng ñöôïc giaøu, vui, xa lìa nôi tranh chaáp. Nhö nuùi baùu lôùn coù voâ löôïng giaù trò nhöng khoâng ra ngoaøi

bieån. Loãi sôï ñaïi chuùng, sôï thoï maïng, sôï bò tröøng phaït, sôï khoâng soáng, sôï con ñöôøng aùc, nhö boùng theo hình, ñôøi naøy ñôøi sau, noãi sôï haõi thöôøng theo

saùt beân mình. Voâ soá nhöõng coâng ñöùc nhö vaäy ñeàu töông öng vôùi giôùi. Vì sao goïi laø nghe? Nghóa aáy nay seõ noùi: Töùc laø phaùp baát thieän töông öng vôùi söï tónh laëng. Neáu khoâng theå naøo nhö vaäy thì khoâng phaûi laø lôøi noùi coù nghóa. Möôøi hai boä kinh nhö Tu-ña-la..., laø ngoân ngöõ giaûng noùi phaùp, cho neân goïi laø nghe. Thaùnh giaû Voâ Taän YÙ noùi coù taùm möôi loaïi, nghóa laø muoán tu haønh thuaän vôùi taâm haïnh... Vì nghóa gì hai loaïi laäu vaø khoâng laäu ñaày ñuû ñaït ñöôïc Nhaát thieát trí? Phaùp khoâng laäu, nghóa ñoù nay seõ noùi: Vì trí tueä quaùn saùt chæ coù moät vò. Nhö ong maät chuùa huùt moïi thöù hoa, nhöng ñeàu laøm moät vò maät. Boà-Taùt cuõng vaäy, hai loaïi laäu vaø khoâng laäu ñeàu ñaày ñuû, vì naêng löïc cuûa trí tueä ñeàu laø moät vò. Laïi nöõa, phöông tieän nguyeän khieán hai loaïi laäu vaø khoâng laäu ñeàu ñaày ñuû, ñaït ñöôïc Nhaát thieát trí. Phaùp khoâng laäu, nhö trong kinh Baûo Tích, Phaät noùi vôùi Ca-dieáp: Ví nhö soâng lôùn vaø phuï löu ôû baát cöù xöù naøo, nhöng taát caû doøng nöôùc ñeàu hoäi tuï cuøng ñoå ra bieån caû, song heát thaûy nöôùc ñoù ñeàu bình ñaúng moät vò, ñeàu laø vò maën. Nhö vaäy, naøy Ca-dieáp! Boà-Taùt duøng caùc loaïi phaùp moân, taäp hôïp caùc caên thieän, nguyeän vì Boà-ñeà, taát caû chæ moät vò, ñeàu goïi laø vò Nhaát thieát trí. Coù bao nhieâu nhaân duyeân cuûa thí-giôùi-nghe... Nghóa ñoù nay seõ noùi: Thí ñaày ñuû coù hai loaïi nhaân duyeân: 1. Lìa baàn cuøng. 2. Ñöôïc giaøu coù. Giôùi ñaày ñuû coù hai loaïi nhaân duyeân: 1. Lìa coõi aùc. 2. Sinh coõi thieän. Nghe ñaày ñuû coù hai loaïi nhaân duyeân: 1. Lìa ngu si. 2. Ñöôïc trí tueä lôùn. Laïi nöõa, Boà-Taùt coù ba loaïi ñaày ñuû: 1. Lôïi ích cho mình vaø ngöôøi. 2. Boá thí nhieáp thoï chuùng sanh. 3. Nhieáp thoï chuùng sanh roài khieán an truù trong giôùi vaø nghe. Vieäc laøm lôïi ích cho ngöôøi ñaày ñuû nhö vaäy, lôïi ích cho mình laø

thaønh töïu quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Nhö vaäy laø ñaày ñuû haïnh lôïi ích cho mình. Noùi ba loaïi ñaày ñuû. Vì sao ban ñaàu laø Thí, giöõa laø Giôùi, sau laø Nghe? Nghóa ñoù nay seõ noùi. Nöông vaøo nghóa laàn löôït ñeå chæ roõ phaùp Phaät nhö bieån caû. Ví nhö bieån caû thì theo thöù töï saâu daàn. Phaùp Phaät cuõng theá, ñaàu tieân noùi Boá thí, giöõa laø Giôùi vaø sau laø Nghe. Laïi coøn coù nghóa: Boà-Taùt taïi gia boá thí thöïc phaåm..., xong thôøi gian tieáp theo nghe noùi ñeán coâng ñöùc xuaát gia, nghe xong tin töôûng saâu saéc maø boû nhaø xuaát gia, ñaõ xuaát gia roài môùi ñöôïc giôùi thanh tònh. Bôûi vì an truù trong giôùi, cho neân xa lìa nghieäp theá gian vaø ñöôïc nghe veà phaùp voâ thöôïng. Vì vaäy sau cuøng môùi noùi veà nghe ñaày ñuû. Laïi coù nghóa, theo thöù töï phaùt sinh nhö treân, ban ñaàu tröôùc heát, Boà- Taùt vì lôïi ích cuûa mình vaø ngöôøi cho neân thöïc haønh boá thí. Sau khi boá thí roài tieáp ñeán thöïc haønh theá naøo? Tö duy nhö vaäy naøy: Ñöùc Theá Toân noùi giôùi vaø ngöôøi giöõ giôùi, coøn coù söï töông öng vôùi thöù töï theá naøo? Ñoù laø noùi veà söï nghe. Noùi toùm laïi, Thí ñaày ñuû thì Ñöùc Theá Toân chæ roõ Boá thí Ba-la-maät. Giôùi ñaày ñuû laø Trì giôùi Ba-la-maät. Nghe

ñaày ñuû laø Nhaãn nhuïc-Tinh tieán- Thieàn ñònh-Trí tueä Ba-la-maät. Laïi coù nghóa: Thí, Giôùi laø chæ roõ phöông ñöùc ñaày ñuû, nghe laø trí ñaày ñuû. Laïi coøn coù nghóa: Thí-Giôùi ñaày ñuû laø chæ roõ veà ñaïo coøn chöôùng ngaïi, Nghe ñaày ñuû laø chæ roõ veà ñaïo khoâng chöôùng ngaïi.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.